

Tények, érvek az önálló Bolyai Egyetem ügyében

1990-ben az erdélyi magyarság tízezres utcai tüntetéseken követelte az önálló romániai magyar oktatási hálózat megteremtését, a magyar tannyelvű állami egyetem újraindítását. 1992 és 1997 között a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) több mint 600.000 aláírást gyűjtött össze ugyanezen célok támogatása érdekében - egy demokráciában ez önmagában elég indok lett volna olyan kérések teljesítéséhez, melyek nem sértik mások érdekeit. 2001-ben két, még 1998-ban benyújtott törvénytervezetet utasított el a román parlament, melyekben az állami, magyar tannyelvű Bolyai Egyetem újraindítását követelték a magyarság képviselői. Ugyanebben az évben a Román Hírszerző Szolgálat a nemzetbiztonságot veszélyeztető tényezők közé sorolta önálló magyar felsőoktatás megteremtésének szándékát. 2005 októberében Erdély négy városában több ezer ember vonult az utcára ugyanezekkel a követelésekkel. 2005 decemberében a Babes-Bolyai Tudományegyetem 149 oktatója, az érintett tanárok 83%-a beadványban követelte, hogy magyar tannyelvű természettudományi, humántudományi, valamint társadalom és gazdaságtudományi karok jöjjenek létre az egyetemen, ugyanakkor az Európa Parlament országjelentése is sürgette a magyar felsőoktatás fejlesztését, és az ehhez szükséges anyagi alapok biztosítását. A BBTE a három magyar kar létrehozásának akadályozásával a román oktatási törvény 123. paragrafusát, valamint az egyetem Chartáját is sérti.

Habár a román oktatási törvény lehetővé teszi magyar karok indítását már meglévő egyetemeken, nem ad lehetőséget állami magyar egyetem indítására. 2006 februárjában 80 nemzetközi elismertségnek örvendő professzor, köztül 11 Nobel, Fields és Wolf-díjas tudós kérte a Bolyai Egyetem újraindítását. Petíciójukra, melyet Románia elnökének és miniszterelnökének, valamint az Európai Bizottság elnökének címeztek, nem érkezett válasz.

A többségi intolerancia szószólói - akik között szép számmal találunk magyar egyetemi oktatókat is - gyakran hazugságokkal, illetve hamis érvek hangoztatásával próbálják a magyar felsőoktatás önállósulását gáncsolni. Félrevezető elemzéseiket tudatosan a helyzetet nem, vagy csak felületesen ismerő közönségnek szánják, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy előítéleteket keltsenek a magyar nemzetiség törekvéseivel szemben. Éppen ezért szükségesnek tartottuk az egyetemi autonómiával kapcsolatos legfontosabb ellenérveket és azok cáfolatát összefoglalni.

1. Az ellenzők álláspontja: Sehol a világon nincsenek nyelvi alapon szervezett egyetemek vagy karok.

Igenis vannak. A finnországi svédek (lélekszámuk 300.000), a norvégiai lappok (lélekszámuk 80.000), a spanyolországi katalánok (lélekszámuk 6.000.000), a szlovákiai magyarok (lélekszámuk 500.000), a moldvai gagauzok (lélekszámuk 150.000), és a macedóniai albánok (lélekszámuk 700.000) rendelkeznek egy vagy több önálló anyanyelvi egyetemmel. A szlovákiai Nyitra illetve a svájci Fribourg felsőoktatási intézményeiben pedig magyar és szlovák, illetve német és francia nyelvű karoknak tekinthető struktúrák működnek. Mi több, a Babes-Bolyai Tudományegyetemen is működik két magyar tannyelvű teológiai kar. Hangsúlyozzuk, hogy a Babes-Bolyai Tudományegyetem leendő magyar természettudományi, humántudományi, valamint társadalom és gazdaságtudományi karait a Bolyai Egyetem megvalósítása felé tett első lépésnek tekintjük, és nem etnikai, hanem nyelvi alapon fogjuk létrehozni őket.

A Babes-Bolyai Tudományegyetem vezetői újabban azzal érvelnek a magyar oktatási vonal önállósulási törekvései ellen, hogy az egynyelvű kisebbségi felsőoktatási intézményeket, illetve a ténylegesen kétnyelvű

egyetemeket működtető országok Romániától eltérő alkotmányos szerkezettel rendelkeznek. Ez nyilvánvalóan nem igaz, Szlovákia, Moldova Köztársaság és Olaszország alkotmányos szerkezete Romániáéhoz hasonló.

2. Az ellenzők álláspontja: Az első világháborút követően a kolozsvári, a pozsonyi és a strassburgi egyetem más ország fennhatósága alá került. Jelen pillanatban csak a Babes-Bolyai Tudományegyetem járja a multikulturalizmus útját, a másik kettő nem.

Téves állítás. 1919-ben Kolozsváron román tannyelvű egyetem alakult, a magyar egyetem tanári karának döntő része Szegedre menekült. A második világháborút követően Kolozsváron egy román és egy magyar tannyelvű egyetem jött létre, a Babes és a Bolyai egyetemek. A jelenleg még fennálló Babes-Bolyai Tudományegyetem a román és a magyar intézmények erőszakos összeolvasztásával jött létre, s mint ilyen, nem hivatkozhat az első világháborút követő egyetemalapításokra. Hangsúlyozzuk, hogy Szlovákiában önálló állami magyar egyetem működik, és a nyitrai "Constantine Philosopher" Egyetemen van egy magyar kar.

3. Az ellenzők álláspontja: A magyar fiatalok számarányuknak megfelelően képviseltetik magukat a román felsőoktatásban.

Ez nem igaz. A romániai magyar lakosság részaránya a 2002-es hivatalos népszámlálási adatok szerint 6.6 %. A 650.335 romániai egyetemi hallgató közül, a román Oktatási és Kutatási Minisztérium 2005-ös adatai szerint mindössze 29136 magyar nemzetiségű, ami csak 4.4 %-nak felel meg.

Romániában megközelítőleg 400.000 lakosra jut egy állami egyetem. Tekintettel arra, hogy a 2002-es népszámlálás adatai szerint közel másfél millióra tehető a magyar nemzetiségű román állampolgárok száma, több mint három állami magyar egyetem működtetése is indokolt volna. Az erdélyi magyarság tehát nem privilégiumokat kér, hanem az adóiból befolyt összeggel szeretne rendelkezni.

4. Az ellenzők álláspontja: A magyar népesség körében az országos átlagnak megfelelő a felsőfokú végzettségűek aránya.

Sajnos nincs így. A 2002-es népszámlálás adatai szerint a felsőfokú végzettségűek aránya Romániában 6,60 % a magyar népességben csupán 4,48 %, mintegy 30 000-rel kevesebb mint elvárható volna. A 2004/2005-ös adatok szerint 10.000 román lakosra 300 egyetemista jut, 10.000 magyar lakosra mindössze 207, ami súlyos diszkriminációnak tekinthető. A tudásalapú társadalomban már rövid távon kimutathatóak és fokozatosan erősödnek a képzettség-hátrány negatív hatásai. Középiskolai végzettség tekintetében a magyar népesség első helyen áll a romániai nemzetiségek rangsorában (a magyar lakosság 64,64 %-a, a román nemzetiségűek 58,10 %-a középiskolai végzettségű), egyetemi végzettség tekintetében azonban messze elmarad az országos átlagtól.

5. Az ellenzők álláspontja: A romániai magyar egyetemi hallgatók tekintélyes része Magyarországon tanul, ezért nem indokolt egy állami magyar egyetem fenntartása.

Hamis állítás. A magyar Oktatási Minisztérium 2005-ös adatai szerint körülbelül 2900 román állampolgárságú magyar diák tanul magyarországi egyetemeken, főiskolákon. Ez kevesebb, mint a romániai magyar egyetemi hallgatók 10%-a.

6. Az ellenzők álláspontja: Románia Európai Unió csatlakozása után a román állampolgárságú

magyar egyetemi hallgatók tandíjmentesen tanulhatnak Magyarországon, így nem indokolt az erdélyi magyar egyetemi hálózat kiépítése.

Rosszhiszemű állítás. Az erdélyi magyarság Romániának adózik, így joga van a Románia által fenntartott anyanyelvi felsőoktatási hálózatra. A külföldön tanuló magyar fiatalok közül nagyon kevesen térnek vissza szülőföldjükre. Sajnos az intoleráns román politikai és akadémiai vezetők egyik célja pont az erdélyi magyarság értelmiségi utánpótlásának ellehetetlenítése, ezért hangoztatják ezt a hamis érvet.

7. Az ellenzők álláspontja: Széleskörű, anyanyelven tanulható szakválaszték áll az egyetemre felvételiző magyar fiatalok rendelkezésére.

Ez nem igaz. Egyetlen mérnöki szakon sincs államilag finanszírozott magyar nyelvű képzés, leszámítva a mindössze néhány tucatnyi diákot érintő, tudományegyetemi vegyészmérnöki, és fizikus-mérnöki képzést. Nem lehet magyar nyelvű tanulmányokat folytatni állatorvosi, mezőgazdasági és legtöbb művészeti szakon sem. Habár formailag létezik magyar nyelvű jogászképzés a Babes-Bolyai Tudományegyetemen, a tárgyak döntő részének oktatása románul folyik, mert egyetlen-egy főállású magyar oktató dolgozik a jogi karon. Ezeknek a hiányosságoknak tudható be, hogy a magyar egyetemi hallgatóknak csak egyharmada, mindössze 10.000 diák tanulhat anyanyelvén, ami az összes romániai egyetemi hallgató 1.6%-a.

8. Az ellenzők álláspontja: A magyar diákok nem támogatják a magyar tannyelvű Bolyai Egyetem újraindítását.

Ez nem igaz. Az állítás egy 1996-ban megszervezett, sokak által vitatott felmérés hamis értelmezéséből származik. A felmérésből kitűnt, hogy a magyar diákság 80 százaléka támogatja a magyar felsőoktatás fokozottabb önállósulását. A Kolozsvári Magyar Diákszövetség - az egyik legnagyobb és legerősebb erdélyi magyar diákszervezet - alapszabályában rögzítette a Bolyai Egyetem újraindítására vonatkozó igényt, és a Bolyai Egyetem diákszervezetének vallja magát. Megalakulása óta kivette részét a Bolyai Egyetem visszaállítását sürgető megmozdulásokban: a KMDSZ szervezte az 1990-es tüntetések egy részét, és társszervezője volt a 2005 októberében sorra került utcai megmozdulásoknak is.

9. Nem minden magyar oktató támogatja a magyar felsőoktatás önállósulását.

Az oktatók több mint 80 százaléka nyíltan az önállósulási törekvések mellett voksolt. Körülbelül tíz százalékuk támogatja még az önállósulást, de az egyetemi vezetők fenyegetései és zsarolásai miatt nem mer nyíltan állást foglalni. Körülbelül 10 százalékra tehető azon magyar nevű tanárok aránya akik magasabb fizetésért, pozícióért, illetve gyenge teljesítményük elnézéséért cserébe kiszolgálják a többségi nacionalista törekvéseket. A magyar közösség egyelőre nem akadályozza meg őket abban hogy eljátsszák az „ügyeletes magyar” szerepét, és jelenlétükkel, nyilatkozataikkal legitimálják a jogsértő, kisebbségellenes gyakorlatot.

10. A kezdeményezők nem folytattak széleskörű magyar társadalmi párbeszédet a magyar felsőoktatás önállósulásának szükségességéről.

Ennek pont az ellenkezője igaz. A Bolyai Kezdeményező Bizottság számos fórumot szervezett a témában, melyeken nagy számban vettek részt oktatók, diákok és érdeklődők. Sajnos pont azok a tanárok nem tisztelték meg jelenlétükkel ezeket az összejöveteleket, akik mindent megtesznek az önállósulási folyamat fékezése érdekében. Mi több, pont a Babes-Bolyai Tudományegyetem és a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem magyar rektorhelyettesei azok, akik minden módon megpróbálják elszabotálni a magyar oktatók közgyűlésének rendszeres összehívását. A többségi nacionalizmus képviselőinek bevett

módszere egyébként az is, hogy sorra fölkeresnek bizonyos csoportokat, egészen addig amíg találnak valakit aki az önállósulási törekvések ellen szól, és véleményét megpróbálják közösségi véleményként beállítani. Ha ez a módszer sem vált be, azt mondják hogy „még ezt és ezt a közösséget is meg kéne kérdezni”, miközben figyelmen kívül hagyják az erdélyi magyarság többszázezer aláírással alátámasztott igényeit.

11. A románság többsége ellenzi a magyar egyetem létrehozását.

Ez nem igaz. A románság döntő része számára ismeretlen a probléma, és akik ismerik, azok a román sajtó - körülbelül felerészt objektív, felerészt pedig erősen magyarellenes- írásaiból és adásaiból tájékozódnak a helyzetről. A románok közül kevesen értenek magyarul, és minimális a magyarok által szerkesztett román nyelvű lapok, illetve rádió és TV adások száma. Mindennek következtében a tájékozódás gyakran egyoldalú, a nacionalista politikai és akadémiai vezetés által terjesztett előítéletek és hazugságok pedig komoly zavart keltenek.

Figyelemre méltóak a Pro Europa Liga és a Bolyai Kezdeményező Bizottság által szervezett román-magyar értelmiségi fórumok tanulságai is. Noha ezekre meghívást kaptak azok a román vezetők is, akik hazugságokat terjesztve hevesen és nyilvánosan ellenzik a Bolyai Egyetem újraindítását, közülük csak egy-két személyiség jött el a megbeszélésekre, sok esetben pedig egy sem. Akik mégis eljöttek, nem érveltek őszintén, hanem abszurd és légbőlkapott allításokkal hozakodtak elő. Ennek valószínűleg az lehet az oka, hogy ma már nem ildomos nyilvánosan kimondani azt, ha valaki úgy gondolja hogy az erdélyi magyarság nemzetbiztonsági kockázatot jelent a román államra nézve, és legjobb lenne felszámolni, beolvasztani vagy elűzni őket.

12. A BBTE vezetőinek álláspontja: A BBTE magyar tagozata széleskörű autonómiának örvend.

Ez nem igaz. Az egyetem Chartájának rendelkezései e tekintetben ellentmondásosak. Az egyetem vezetői kifejezik az autonómiát szavatoló paragrafusokat mutogatják, a gyakorlatban viszont az ellenkező értelmű részeket alkalmazzák.

Az autonómia hiányát mi sem mutatja jobban, mint az, hogy az egyetem legfelsőbb döntéshozó szerve, a Szenátus figyelembe sem vette 149 magyar oktatónak három magyar tannyelvű kar létesítésére vonatkozó kérését. Kari szinten sem jobb a helyzet, a Matematika-Informatika Kar tanácsa is elutasította az informatika szakos magyar oktatók egyöntetű kérését, hogy hozzanak létre magyar tannyelvű informatika tanszéket a karon belül.

Több olyan kar is van, ahol a magyar oktatók nem dönthetnek önállóan oktatási és vizsgáztatási kérdésekben, újabb tanterv alkalmazásában, és arra is volt példa hogy a román többség elutasította egy, a magyar oktatók által javasolt személynek a kari tanácsba való kinevezését. A oktatási autonómia hiánya különösen súlyos következményekkel jár a tanárképzés esetében, melynek a román programnak megfelelően kell folynia, figyelmen kívül hagyva a magyar jellegzetességeket.

A magyar nyelvű feliratok kihelyezését megszervező és kivitelező két oktatót az egyetem Szenátusa a magyar tagozat megkérdése nélkül, annak akarata ellenére zárta ki az egyetem oktatói testületéből. Tiltakozásképpen a magyar rektorhelyettesek lemondtak tisztségükről.

Mindezek azt mutatják, hogy a román akadémiai vezetés kiemelt célja annak megakadályozása, hogy önálló döntési jogkörrel rendelkező magyar felsőoktatási struktúrák épülhessenek ki. Valós autonómiát csakis a magyar karok beindítása, és a magyar tagozat teljes döntéshozási függetlensége biztosíthat, különben a román többség bármikor leszavazhatja a magyar oktatók javaslatait. Magyar karok, illetve egyetem

hiányában egy agresszív beállítottságú egyetemi vagy országos vezetés könnyedén felszámolhatja a meglévő magyar felsőoktatást is, magyar kari illetve intézményi struktúrák megléte esetén ez jóval nehezebben kivitelezhető.

13. Az ellenzők álláspontja: A magyar felsőoktatás önállósulása a magyar oktatás minőségének romlásához vezetne.

Ezt a hamis érvet furcsamód pont azok a román oktatók hangoztatják, akik számos esetben gáncsolni próbálták a magyar felsőoktatás mennyiségi és minőségi fejlesztését. Aggodalmaskodva, paternalista hangnemben sorolják azokat a hátrányokat, melyeket a magyar közösségnek el kellene szenvednie az önálló felsőoktatási struktúrák létrejötte esetén. Minden közösségnek meg kell adni az önépítés esélyét és feltételeit, és a többségnek nincs joga a kisebbség nevében beszélni. Önálló karok, önálló egyetem esetén azok felelőssége lesz minden meghatározó döntés, akik a helyzet legjobb ismerői. A BBTE-n jelenleg a magyar tagozat ("vonal") a legtöbb karon a román vezetésnek teljesen alárendelt. A román többségű kari vezetés bármikor leszavazhatja a magyar oktatók javaslatait.

Ebben a pontban is szükségesnek tartjuk hangsúlyozni a következőket: Volt rá példa, hogy megpróbálták elgáncsolni magyar szak indítását, és megakadályozták tanszék létrehozását. A magyar oktatók sok esetben kénytelenek a román kollegák érdeklődési köre szerint összeállított tantervek szerint tanítani. A oktatási autonómia hiánya különösen súlyos következményekkel jár a tanárképzés esetében, melynek a román programnak megfelelően kell folynia, figyelmen kívül hagyva a magyar jellegzetességeket.

Mint azt már említettük, több olyan kar is van, ahol a magyar oktatók nem dönthetnek önállóan újabb tanerő alkalmazásában, és arra is volt példa hogy a román többség elutasította egy, a magyar oktatók által javasolt személynek a kari tanácsba való kinevezését. Meg kell említenünk a BBTE jogi karának szomorú példáját, ahol a román kari vezetés sikeresen akadályozta a magyar oktatás megszervezését, melynek következtében jelenleg mindössze egyetlen-egy főállású magyar oktató dolgozik a jogi karon.

A magyar tagozat órái gyakran több tanszéken vannak szétszórva, nem lehet egy álláshoz kötni őket, így pályázatot sem lehet hirdetni betöltésükre.

Mivel nincs döntéshozói szerepkörük, a magyar oktatók gyűlései informálisak, semmilyen szerv nem fogja össze, és nem tudja hatékonyan ellenőrizni az ötvennél több magyar szak működését. A döntési autonómia hiányából fakadó gondokat tetézi a magyar tagozat pénzügyi kiszolgáltatottsága. A költségvetésből, tandíjából és más forrásokból származó bevételeket a karok dékánjai menedzselik, BBTE tanszékeinek minimális az anyagi önállósága. A tényleges önrendelkezést csak a magyar karok, és az ezekből kinövő Bolyai Egyetem garantálhatják.

Mivel a magyar oktatók gyakorlatilag már most is a román kollegáiktól függetlenül dolgoznak, elmondható, hogy a magyar tanárok ügyeiben olyanoknak van döntő szavuk, akik nem ismerik, nem ismerhetik helyzetüket. Néhány kivételtől eltekintve, a dékánok és a tanszékvezetők nem ismerik a magyar nyelvet, amelyen saját karukon, tanszékükön is oktatnak. Az egyetem román vezetősége is csak arról értesül, amit a számukra megbízható magyar kollégák elmondanak, márpedig számukra csak azok megbízhatók, akik kedvező dolgokat közvetítenek.

14. A BBTE vezetőinek álláspontja: a magyar karok, és az önálló magyar egyetem létesítése nincs megtervezve, szakmailag nincs előkészítve.

Durva csúsztatás. 1998-ban részletes terv készült egy magyar egyetemi campus megvalósítása végett, de a

román politikai és akadémiai vezetés megakadályozta ennek gyakorlatba ültetését. Hasonlóan, részletes tervek készültek a BBTE leendő magyar karainak szerkezetéről és működéséről, de az egyetem vezetői minden eszközzel akadályozták a három magyar kar beindítását. Leszögezhetjük tehát, hogy az előrelépést nem a tervezés, hanem az elvi döntések hiánya akadályozza.

15. Az ellenzők álláspontja: A magyar oktatók megfelelő arányban képviseltetik magukat az egyetem vezetőségében

A valóság: Míg a Babes és a Bolyai egyetemek egyesítése után a dékánok fele magyar nemzetiségű volt, ma már csak a két teológiai kar dékánja magyar. A magyar oktatók helyzetét, mellőzöttségét mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy a teológiai karokat leszámítva egyetlen természet-, humán- vagy társadalomtudományi karnak sincs magyar dékánja. Míg az 1959-es egyetemegyesítéskor a rektori és rektorhelyettesi szintű magyar vezetők aránya 50% volt, ma már csak 29%. A magyar dékánok aránya 33% volt, ma csak 10%. Tanszékvezetők tekintetében 31%-ról 12%-ra esett vissza az arány.

A román többségű kari tanácsok több ízben megpróbálták megakadályozni és halogatni szakmailag kiváló magyar oktatók szakmai előléptetését. Megjegyezzük, hogy a Babes-Bolyai Tudományegyetemen arányaiban jóval kevesebb a magyar professzor mint a román.

16. Az ellenzők álláspontja: A magyar egyetem szellemileg elszigetelődne.

Rosshiszemű állítás. A magyar oktatók továbbra is fenntartanák a kapcsolatot román kollegáikkal, de az együttműködésben egyenrangú félként vennének részt. Önálló struktúrák megléte esetén a külföldi kapcsolatok kiépítése és ápolása is sokkal könnyebbé válna.

Jelenleg épp a román egyetemi vezetők azok akik a román többséget kihasználva lépten-nyomon etnikai szavazásokat kényszerítenek ki a jogos magyar követelések elutasítása érdekében.

17. Az ellenzők álláspontja: Sok tárgyból nincs megfelelő számú magyar oktató.

Részben igaz, de semmiképpen nem lehet a magyar felsőoktatás fejlesztésének akadálya, sőt ellenkezőleg. Eddig is számos esetben sikerült a hiányt erdélyi szakemberekkel, illetve –ideiglenesen–magyarországi vendégtanárokkal pótolni. Semmi sem bizonyítja jobban az önálló magyar struktúrák létrejöttének szükségességét mint az, hogy a legtöbb esetben ezek hiánya vezetett a magyar oktatói gárda teljes leépüléséhez.

A mindössze 1,3 millió lakosú Észtország is rendelkezik megfelelő tanári karral, és sikerült színvonalas felsőoktatási hálózatot kiépítenie. Olyan körülményeket kell tehát teremteni, hogy mindezt a másfél milliós erdélyi magyarság is megvalósíthassa.

18. Az ellenzők álláspontja: A magyar felsőoktatás önállósulása a magyar végzősök román nyelvtudás szintjének csökkenéséhez, közvetve pedig a Magyarországra történő kivándorlás fokozódásához vezetne.

Ez nem igaz. A román nyelvet nem az egyetemen, hanem az általános iskolában tanulják meg a diákok. A román szaknyelvet el lehet sajátítani terminológiai előadások beindításával (ilyenek ma nem léteznek a Babes-Bolyai Tudományegyetemen). Ugyanakkor nincs arra bizonyíték, hogy a feltételezett hiányos román nyelvtudás a Magyarországra való kivándorlás mozgatórugója lenne.

A tanári pályára készülő hallgatóktól elsősorban a magyar nyelv helyes ismeretét kellene megkövetelni, mert ezek amúgy is magyar iskolákban tanítanak. A versenyszférában elhelyezkedő diákok számára pedig a

magas szintű angol nyelvtudás megszerzését is lehetővé kellene tenni, amit a BBTE elhibázott idegennyelv-
oktatás stratégiája a legtöbb hallgató számára nem tesz lehetővé. Az egyesült Európa Romániájában az angol
nyelv ismerete is rendkívül fontos lesz.

Jelenleg sokkal inkább annak veszélye áll fenn, hogy a román környezetben tanuló fiatalok asszimilálódnak,
nyelvet váltanak. A tapasztalat azt mutatja, hogy sok, románul tanuló magyar diák egyáltalán nem ismeri a
magyar szaknyelvet, mi több, egy idő után az anyanyelvét sem használja helyesen. Román egyetemet végzett
magyar szakemberek sokszor képtelenek egy magyar nyelvű tanulmány elkészítésére.

Megjegyzendő, hogy a dél-tiroli német fiatalok egy része államközi szerződések révén, az olasz állam
pénzén Ausztriában (az Innsbrucki Egyetemen) tanul német nyelven, hazatértük után mégis megállják a
helyüket olaszországi munkahelyeken. Az egykori Bolyai Egyetemen diplomát szerzett szakemberek is
megállták a helyüket a romániai munkahelyeken.

**19. Az ellenzők álláspontja: A Sapientia-EMTE-n gyenge a képzés színvonala, nagy a tanárhiány és
rengeteg problémával küzdenek, tehát az erdélyi magyarság képtelen színvonalas felsőoktatási
intézmények fenntartására.**

Hamis állítás. Az egyetemalapítás sohasem problémamentes, de az EMTE legtöbb szakja sikeresen túljutott
a kezdeti nehézségeken. Önálló intézmények nélkül soha nem fog kiépülni egy magyar oktatói gárda. Olyan
jellegű problémák, mint amilyenek az EMTE-n jelentkeznek, a BBTE román tagozatán indított új szakok
esetében is előfordulnak, csak senki nem beszél róluk.

**20. Az ellenzők álláspontja: Nincs szükség a Bolyai Egyetem újraindítására, a magyar felsőoktatás
gondjai az EMTE és a PKE román állam társfinanszírozásával megoldódnak.**

Elterelő állítás. A román politikai vezetés példátlan módon szándékosan szabotálja a romániai magyar
adófizetők pénzének a magyar nyelvű felsőoktatásra való arányos visszafordítását. A magyarországi
adófizetők pénzén felépített és működtetett magyar tannyelvű magánegyetemek (EMTE, PKE) a
felsőoktatási gondokat próbálták megoldani, de ezáltal nem szűnt meg az állami szintű diszkrimináció.
Nemzetközi viszonylatban is példátlan, hogy egy ország adózó polgárai egy más ország anyagi támogatása
révén jutnak alapintézményi lehetőségekhez. A romániai magyaroknak alkotmányos joguk, hogy
anyanyelvükön állami felsőoktatásban vehessenek részt.

Az EMTE és a PKE magánegyetemekként nem tudják átvállalni a romániai magyar felsőoktatás teljes terhet.
Egyetlen egyetem keretében nem lehet tanárképzéstől mérnökképzésig, művészképzéstől orvosképzésig
minden képzési feladatot egyesíteni. Ugyanakkor a romániai magyar egyetemi tanári kar tekintélyes része a
BBTE-n dolgozik. Az EMTE és a PKE akkor sem válna állami egyetemmé, ha a román kormánytól
valamilyen mértékű anyagi támogatásban részesülne. Alkalmi támogatásokra különben sem lehet hosszú
távon építeni.

**21. Az ellenzők álláspontja: A piac nyomását kell érvényesülni hagyni, amire tényleges igény van, az
létrejön. Azért tanulnak sokan románul mert ez előnyösebb nekik.**

Téves alapállás. Román politikai és akadémiai vezetők számos eszközzel akadályozzák, hogy a magyar
diákság igényeinek megfelelő anyanyelvi felsőoktatás alakulhasson ki. Erre a legjobb példa, hogy az EMTE
sok szakján túljelentkezés van. Ezekre a - többnyire mérnöki - szakokra tehát nagy piaci igény van, mégsem
jöttek létre az állami felsőoktatás kereteiben. Van igény magyar mezőgazdász, erdőmérnök és állatorvos

képzésre is, ezek megszervezése mégis a heves ellenállásba ütközik. Mind a Gheorghe Dima Zeneakadémia, mind a Kolozsvári Mezőgazdasági Egyetem, mind pedig a marosvásárhelyi Petru Maior Egyetem elutasította, hogy magyar diákok számára részben magyar nyelvű oktatást szervezzenek.

22. Az ellenzők álláspontja: A BBTE multikulturális egyetem.

Ennek éppen az ellenkezője igaz. Az egyetemnek a magyar nyelv nem hivatalos nyelve. A magyar nyelvű feliratok teljességgel hiányoznak az egyetem falairól. Míg az egyetem tájékoztató anyagokban hirdeti hogy falain többnyelvű feliratok vannak, a rektor utasítására azokat a magyar feliratokat is letörték, melyeket két oktató rendelt meg és helyezett ki a román feliratok alá. A fontosabb hivatalos kiadványok szinte kizárólag román nyelven jelennek meg. Az egyetem kizárólag csak román nyelven ad ki okleveleket. Fontos megjegyezni, hogy az egyetemi adminisztrációban súlyosan alulreprezentáltak a magyar munkavállalók.

A BBTE honlapjának nyitóoldalán magyar nyelvnek csak alárendelt szerepe van. A honlap durva történelemhamisításokat tartalmaz, a magyar fejedelmek neveit is románul tünteti fel. Az egyetem történetét bemutató múzeum, szórólapja szerint, az 1581-es Jezsuita Kollégiumtól kívánja az egyetem fejlődését illusztrálni, anyaga azonban tendenciózusan szelektív, legnagyobb része az 1919-ben alapított „Regele Ferdinand” román tannyelvű egyetemre, valamint a BBTE 1989 utáni fejlődésére koncentrál. A szórólap nem említi magyar személyiségeket, illetve magyar vonatkozású eseményeket. („A múzeum legfontosabb kiállítási tárgyai közé a román királyi családnak a kolozsvári egyetemen tett látogatását illusztráló fényképgyűjtemény, illetve a két világháború közötti eredeti dokumentumok tartoznak”).

Ennek ellenére a BBTE vezetői folyton a multikulturalitást hangsúlyozzák, talán mert úgy gondolják, hogy a végtelen sokszor ismételt hazugság igazságnak tűnik.

23. Az ellenzők álláspontja: A román állam nagylelkűségéről tanúskodik, hogy a magyarul tanuló egyetemi hallgatók fejkvótáját a románokéhoz képest a kétszeresére növelték.

A magyar felsőoktatás fajlagos költsége valóban magasabb, de alkotmányos állami kötelesség a demográfiai súlyból származó hátrány ellensúlyozása. Nagylelkűség helyett kötelezettségről kell szólni. Az erdélyi magyarság egyébként hajlandó volna vállalni ezt a terhet, ha saját maga dönthetne az adójának felhasználásáról. Ha figyelembe vesszük, hogy a román állam évente átlagosan mindössze 500 eurót költ egy diákra, míg a nyugat-európai átlag 5000 euró, nyilvánvalóvá válik, hogy a román felsőoktatás normális finanszírozása mellett nem volna szükség ilyen mértékű kiegészítő támogatásra. Önálló magyar karok, önálló egyetem lehetővé tenné a pótlólagos támogatási formák kialakítását és rendszeresítését, ebben a formában a potenciális támogató tudhatná, hogy hova kerül a pénze.

24. A BBTE vezetőinek álláspontja: A magyar tagozat anyagilag nem tudna megállni a saját lábán.

Ez nem igaz. A fejkvóta kétszeresre emelése mellett a három magyar kar minisztériumi szakértők véleménye szerint is életképes lenne. Az összevont szakokból álló átfogó karok rendszere védelmet biztosítana a pillanatnyilag kevésbé népszerű szakok diáklétszám-ingadozásaival szemben is. Mivel a magyar tagozaton igen kicsi a professzori rangú, magas fizetésű oktatók száma, és több karon arányaiban is kevesebb a magyar oktató (a Közgazdasági Karon például néhány főállású magyar oktatóra mintegy 1200 diák jut), a különválás anyagilag még előnyökkel is járhatna. A fejkvóta összegének jövőbeni növekedése szintén könnyíthetné a magyar karok helyzetét.

Szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy a leendő Bolyai Egyetem meg kell örökölje a jelenlegi BBTE

infrastruktúrájának arányos részét (kb. 25-30%-át, beleértve a székelyföldi campusokat és a fő épület felét). Ez az igény mindenképpen jogosnak tekinthető.

25. Az ellenzők álláspontja: Demográfiai hullámvölgyben vagyunk, és az önálló egyetem a hallgatóhiány következtében anyagilag ellehetetlenül. Magyarország elszívja a hallgatókat, és ez a folyamat még erősödni fog Románia EU csatlakozása után.

Részben igaz. Kétségtelen, hogy demográfiai hullámvölgyben vagyunk, melyet ráadásul kivándorlás is tetéz. Az erdélyi magyarság lélekszáma másfél millió, és félmillió alatti kisebbségnek is van anyanyelvi állami felsőoktatási intézménye. Európa több országának lakossága az erdélyi magyarság lélekszámához hasonló (Észtország-1.300.000, Lettország- 2.300.000), mégis színvonalas felsőoktatási hálózatot tartanak fent.

Igen jelentős tartalékok vannak az erdélyi magyar közoktatási rendszerben is: a magyarul tanuló nyolcadik osztályosoknak csak körülbelül a fele jut el az érettségiig. Az EU csatlakozással lehetővé válik, hogy egy román állampolgárságú diák pl. német egyetemen tanuljon, de a legtöbb erdélyi családnak az is igen jelentős anyagi terhet jelent, hogy Kolozsváron taníttassa a gyerekeit, és képtelen lenne még távolabbi és drágább városokba küldeni őket.

26. Az ellenzők álláspontja: A romániai magyar lakosság előregedett, a fiatalkorú népesség körében kisebb az arányszámunk mint 6.6%, ezért kevesebb magyar egyetemi hallgató beiskolázására tarthatunk igényt.

Durva csúsztatás. A Román Oktatási és Kutatási minisztérium legfrissebb, 2005-ös adatai szerint az összes romániai óvodás 6.38 %-a magyar nemzetiségű. A magyar etnikumú óvodás korú népesség részaránya is 6% körüli. A csökkenés tehát viszonylag kis mértékű.

27. Az ellenzők álláspontja: A Bolyai Egyetem a kommunisták által erőszakosan létrehozott képződmény volt.

Ennek pont az ellenkezője igaz. A Bolyai Egyetemet királyi rendelettel hozták létre 1945-ben, egy pozitív kisebbségpolitika nemzetközi téren történő bizonyítása érdekében és a kommunista román kormány szüntette meg 1959-ben. A román Babes egyetemmel való egyesítési aktus egyébként megtorlás volt az 1956-os magyar antikommunista szabadságharcra szimpatizáló erdélyi és kolozsvári események miatt, és soha nem volt jogi alapja. Az egyetem felszámolását Nicolae Ceaușescu, volt román diktátor és Ion Iliescu, 1989 utáni román államfő vezényelte le. Számos magyar oktató, diák került börtönbe a Bolyai Egyetem felszámolásakor kifejtett nézetei miatt, mások öngyilkosok lettek.

28. Az ellenzők álláspontja: Az önálló egyetem támogatói etnikai szegregációra törekszenek.

Ez nem igaz. A BBTE magyar tagozatának vezetői többször is leszögezték, hogy az önálló egyetem csupán az oktatás nyelvének tekintetében lenne magyar, a diákok, tanárok, alkalmazottak etnikai hovatartozására a felvételin és az alkalmazáskor sem lenne feltétel, mindkettő a nyelvi kompetenciát és a szakmai felkészültséget venné figyelembe. A BBTE magyar tagozatán jelenleg is tanulnak román nemzetiségű vagy anyanyelvű diákok, tehát semmi esetre sem beszélhetünk etnikai szegregációról. Az önálló magyar intézményrendszer a román politikai és akadémiai vezetés asszimilációs törekvéseivel szemben a magyar identitás megőrzését szolgálja.

29. Az ellenzők álláspontja: A magyar karok, illetve a Bolyai Egyetem létrehozása etnikai konfliktusokhoz vezet.

Hamis állítás. Az etnikai konfliktusok mindig a jogfosztottság eredményeképpen jönnek létre (például Dél-Tirolban, Baszkföldön, Koszovóban, Macedóniában, Moldova Köztársaságban). Jó ellenpélda, hogy az EMTE létrehozása sem járt etnikai konfliktusokkal. A Bolyai Egyetem újraindítása és a magyar nemzeti közösség helyzetének rendezése az ország stabilitását erősítené, és nemzetközi megítélését javítaná.

30. Az ellenzők álláspontja: A magyar karok, a magyar egyetem laboratóriumi felszerelések nélkül maradna(nának).

Rosshiszemű állítás. Egy ilyen állapot jogilag indokolhatatlan lenne, és különben is mindkét fél érdeke a laboratóriumok közös fejlesztése és használata. Szervezési kérdésként kell kezelni. A legtöbb egyetemi laboratórium felszereltsége egyébként katasztrofális színvonalú. A minőségi oktatás megteremtése érdekében új laboratóriumokat kell felszerelni.

31. Az ellenzők álláspontja: A magyar egyetem, a magyar karok elveszítenék az egyetemi könyvtárakban levő könyveket.

Hamis állítás. A könyvek a kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár (BCU) leltárába tartoznak, nem pedig a BBTE leltárába. A legtöbb kari könyvtár új könyvekkel való ellátottsága és szervezettsége egyébként igen sok kívánni valót hagy maga mögött.

32. Az ellenzők álláspontja: A magyar felsőoktatás fejlesztése csakis a román fél érdekeihez való idomulás révén valósítható meg.

A célt palástoló állítás. Történelmi tények igazolják, hogy a román politikai vezetésnek (és a román értelmiség nem elhanyagolható hányadának) egyik kiemelt prioritású célja az erdélyi magyarság – bármely kisebbségi közösség: lásd a németek és a zsidók példáját - teljes felszámolása, az érdekeikhez való idomulás nem lehet nemzetpolitikai stratégia. A cél: a többség és a kisebbség közötti viszony méltányos rendezése. És ez lehetséges. Sokat mond a kisebbségek érdekérvényesítés lehetőségeiről, ezért tekintsük át, hogy az egyes európai kisebbségek milyen úton tudták érdekeiket érvényesíteni:

- a norvégiai samik nem kerültek szembe nacionalista ellenállással egyetemük megalapításakor
- a szlovákiai magyarság csak kemény tárgyalások árán tudta kiharcolni a Selye János Egyetem megalapítását és a nyitrai Konstantin Egyetem magyar karait
- a walesi autonómia tárgyalások révén, de sokszáz éves angol asszimiláció után jött létre, mikor a walesi anyanyelvűek száma 800.000, arányuk pedig Wales lakosságának 20 %-a alá esett
- a katalán autonómiát százezres tömegtüntetésekkel tudták kikényszeríteni
- a baszk autonómia részben tüntetések nyomán, részben pedig a baszk ellenállási mozgalom erőszakos akciói eredményeképpen jött létre
- a finnországi svéd kisebbség védelme érdekében 1919-ben a svéd hadsereg mozgósítást rendelt el, a megoldást nemzetközi kompromisszum hozta meg
- a moldvai gagauz kisebbség védelmében a szovjet hadsereg fegyveres erővel avatkozott be
- a dél-tiroli német kisebbség autonómiáját az olasz kormány csak a Milánó áramellátását megbénító partizánakciók után volt hajlandó szavatolni
- a macedóniai albánok szabadcsapataik győzelmei és a fél ország elfoglalása után építhették föl újra a korábban lerombolt egyetemüket

A kisebbségi jogok megadásával elkerülhetők a hasonló feszültségek.

A bulgáriai török kisebbség mind a mai napig nélkülöz számos alapvető kisebbségi jogot. A szerbiai (vajdasági) magyarság is jogfosztott állapotban él, de sikerült beindítania egy magyar tannyelvű szabadkai kart az Újvidéki Egyetemen.

33. Az ellenzők álláspontja: A kisebbségi jogokért való küzdelem az EU politikai vezetőinek ellenreakcióját váltja ki.

Ennek pont az ellenkezője igaz. Bár van olyan EU-politikus aki a problémák elkendőzésére és a status quo megőrzésére törekszik, annak ellenére hogy ez a mentalitás már mérhetetlenül sok szenvedést okozott kontinensünknek, egyre több EU-döntéshozó ismeri el nyilvánosan, hogy az erdélyi magyarság nem követeli elég határozottan a jogait, és nem ragad meg minden rendelkezésére álló bel és külföldi eszközt.

Az EU-nak minden tagországot illetően egyetlen fontos érdeke van, hogy ne legyen ott állandó feszültséggóc. Ha úgy lesz csend, hogy az erdélyi magyarság belenyugszik a jelenlegi jogfosztott helyzetébe, senki sem fog jogokat követelni helyette. Amennyiben a magyar nemzeti közösség hosszabb időn át legitim módon kimutatja, hogy a jelenlegi helyzet elfogadhatatlan számára, és kellő kitartásról tesz bizonyosságot, az állandó problémaforrás zavarni fogja a nemzetközi közösséget és a román politikai vezetést, és belátják hogy a megoldáshoz vezető út nem a jogok megtagadása, hanem a jogok megadása.

34. Az ellenzők álláspontja: A román politikai és akadémiai elit támogatja a Babes-Bolyai Tudományegyetem magyar tannyelvű karainak létrehozását és az állami magyar egyetem újraindítását, az anyagi források hiánya jelenti az egyetlen akadályt.

A valóság: Ez egyike a külföld számára gyártott hamis állításoknak. Tariceanu miniszterelnök épp a román-magyar közös kormányulást követő sajtótájékoztatóján jelentette ki, hogy nem ért egyet a BBTE magyar tannyelvű karainak létrehozásával. Az Oktatási és Kutatási Minisztérium nyilvános állásfoglalásban és az egyetemnek küldött miniszteri átiratban közölte, hogy nem ért egyet a magyar karok létrehozásával (2005 december). Elutasító álláspontját az oktatási miniszter 2006 áprilisában, egy nyilatkozatban is megerősítette. Emil Boc, a kormánykoalícióban résztvevő Demokrata Párt elnöke és egyben Kolozsvár polgármestere (2005 november, 2006 március) szintén nyilvános állásfoglalásban vetette el a magyar karok létrehozásának tervét. Az egyetem vezetői nyilatkozatok egész sorában támadták a magyar oktatók önállósulási törekvéseit, és fenyegették az ügy támogatóit. Az egyetem legfelsőbb döntéshozó szerve meg sem tárgyalta a javaslatot.

A BBTE jelenlegi magyar oktatásának önálló karokban való működtetése semmivel sem kerülne többre, mint amennyibe jelenleg kerül, a magyar oktatók már most is gyakorlatilag a román kollegáktól elkülönülve dolgoznak. Többletforrásokat főleg a tanárhiány megszüntetése, és a régóta elmaradt fejlesztések beindítása igényelne. A jelenlegi szerkezetben a magyar tagozat nem tudja kiaknázni a kisebbségi felsőoktatás számára juttatott román, illetve magyar többletforrásokat, minden pénz a közös kari kasszába folyik be.

Az érv hamis voltát mi sem mutatja jobban, hogy a magyar felsőoktatás önállósulása érdekében fellépő tanárok vezetőit koholt vádak alapján a BBTE Etikai Bizottsága elé citálták, és büntetést szabtak ki rájuk.

35. Az ellenzők álláspontja: A magyar tannyelvű karok létrehozásával a Babes-Bolyai Tudományegyetem német tagozata hátrányos helyzetbe kerülne.

Az erdélyi német kisebbség az elmúlt évtizedek során szinte teljes mértékben elhagyta az országot. Az

egyetem német tagozatának léte inkább csak a hamis „multikulturalizmus” öngazolását szolgálja. A fizika karon oktató kollegák tapasztalata szerint két-három évfolyamnyi hallgató közül jó ha akad egy magát németnek valló diák. A hallgatók jelentős része még alapfokon sem beszéli a német nyelvet. Számos más jel is arra utal, hogy a német tagozatra leginkább a román és a magyar tagozatról kiesett diákok iratkoznak be.

36. Az ellenzők álláspontja: Érthetetlen a magyar oktatók elégedetlensége, hiszen az ország összes állami egyeteme közül a Babes-Bolyai Tudományegyetem biztosítja a legtöbb jogot a magyar felsőoktatás számára.

Az állítás nem igaz. A Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem a BBTE-vel szemben megvalósította a tényleges kétnyelvőséget. A Színművészeti Egyetem egy román és egy magyar tagozattal működik, a beiskolázott diákok fele-fele kerül az egyes tagozatokhoz. A szakok indításáról a tagozatok önállóan döntenek. Karok nincsenek, az egyes tagozatok önállóan szervezhetnek tanszékeket. A tanszékek széleskörű személyzeti és pénzügyi autonómiával rendelkeznek. A közösen akkreditált szakok tanterve közös, de a román és a magyar színész szak külön-külön van akkreditálva. Az intézménynek jelenleg magyar rektora van.

A Színművészeti Egyetemen minden felirat kétnyelvű, a tantermek egyenlő számban vannak magyar, illetve román személyiségekről elnevezve. Az intézménynek mind a román, mind pedig a magyar hivatalos nyelve, honlapján egyik nyelv sincs alárendelt szerepben.

37. A BBTE vezetőinek álláspontja: A magyar oktatók követelése aláássák az eddigi magyar tárgyalási pozíciókat, ezáltal visszavetik a magyar felsőoktatás fejlesztését.

Nem lehet tárgyalási pozíciónak nevezni egy kiszolgáltatott helyzetet, melyben minden döntés kimenetele néhány vezető kénye-kegyétől függ, a szabályzatok egymásnak ellentmondóak és bárhogy magyarázhatók, a megszavazott/meghozott döntések gyakorlatba ültetése pedig a végtelenségig elodázható, ha azt egy intoleráns csoport úgy akarja. Úgyszintén távol áll a tárgyalásoktól egy olyan folyamat, mely kisiklik, ha az egyetem vezetőinek hazugságait és visszaéléseit nyilvánosságra hozzuk.

A paternalista, „mi megmondjuk nektek hogy mi jó nektek, és mit kérhettek” stílusú tárgyalások a magyar közösség számára elfogadhatatlanok. A külső nyomásgyakorlás eszközéről a magyar oktatói közösség nem mondhat le, mert eddig sehol a világon nem sikerült ütőképes kisebbségi felsőoktatási struktúrákat létrehozni az akadémiai szféra meggyőzésével. Mindenhol politikai beavatkozásra volt szükség.

38. Az ellenzők álláspontja: Az európai szervezetek elégedettek a BBTE multikulturalitásával, ezt tükrözi Max van der Stoep 2000/11-es, Andrei Marga akkori rektorhoz intézett levele is.

Ez durva csúsztatás. A levél bevezetőjében megfogalmazott protokollszöveg után a levél hangsúlyozza, hogy autonómiát kell biztosítani a magyar oktatási vonalnak (ami nem történt meg), és a következő, szintén semmibe vett ajánlásokat is tartalmazza:

“ Equally, it would be of significance to promote the multilingual character of the University. We are thinking especially of the issuing of diplomas and other official documents in all three languages of the University as well as signage and public information in Romanian, German and Hungarian. It will increase the feeling that the University serves all groups within it.”

Született ugyan egy rektori határozat, amely elrendeli a többnyelvű feliratok kihelyezését, de ennek végrehajtását elszabotálták. Habár az egyetem kiadványokban hirdeti hogy falain többnyelvű feliratok

vannak, a rektor parancsára letépték és összetörték azokat a magyar feliratokat, melyeket 2006 november 22-én két magyar adjunktus rendelt meg, és helyezett ki a román nyelvű feliratok alá.

39. A BBTE vezetőinek álláspontja: A BBTE Chartája biztosítja, hogy egyetlen oktatót sem érhet retorzió véleményének kifejtése miatt, és az egyetem célja a folyamatos megújulás.

Az állítás nyilvánvalóan nem igaz. Hantz Péter és Kovács Lehel adjunktusokat éppen azért zárták ki - törvénysértő módon- az oktatói testületből, mert érvényt akartak szerezni annak a rektori határozatnak, amelyik elrendelte a többnyelvű feliratozást.

A magyar felsőoktatás önállósulása mellett kiálló oktatók közül többet példátlan módon az egyetem hivatalos lapjában rágalmaztak és aláztak meg egyetemi és kari vezetők, megtagadva tőlük a válaszadás lehetőségét. A történetek miatt magyar oktatók egy csoportja nyílt levélben tiltakozott.

Azzal a nyilvánvaló szándékkal hogy a magyar oktatókat megfélemlítsék, a Babes-Bolyai Tudományegyetem Etikai Bizottsága júliusi koncepciós eljárásában megbüntette a Bolyai Kezdeményező Bizottság vezetőit. A döntés meghozatalakor nem vették figyelembe a Bizottság elé citáltak érveit, a döntés meghozatalában pedig nem vettek részt a Bizottság magyar és német tagjai.

A Bolyai Kezdeményező Bizottság tevékenységei több, hisztérikus reakciót is kiváltottak az egyetem vezetőiből. Az egyetem Rektori Tanácsa és Akadémiai Tanácsa 2006 márciusában olyan határozatot hozott, kilátásba helyezve a határozat megszegőinek megbüntetését, hogy csak az egyetem rektora és szóvivője fogalmazhat meg véleményt az intézményről. A magyar oktatók fenyegetése mellett pert helyeztek kilátásba Kertész Imre Nobel-díjas író ellen mert aláírta a Bolyai Egyetem újraindítását szorgalmazó, további 10 Nobel, Fields és Wolf-díjas tudós, valamint 70 neves professzor által aláírt nyílt levelet, valamint korlátozni próbálják az oktatók véleménynyilvánítási, és az egyetemen belüli gyülekezési szabadságát is. Tendenciózus közleményeiket gyakran fizetett hirdetéseként jelentetik meg a román sajtóban.

40. A Bolyai Egyetem az utcára kerülne, a magyar egyetem újraindítása esetén nem bocsátanának rendelkezésre a működéséhez szükséges épületeket.

Ezt a hamis érvet elrettentésként szokták hangoztatni egyes többségi akadémiai vezetők. Az Európai Unióban fogunk élni, és nem egy diktatúrában, senki sem cselekedhet kényére-kedvére szerint. Jogilag is elfogadhatatlan lenne, hogy azokból az egyetemi épületekből, melyeket részben az erdélyi magyarok adójából és adományából építettek, a leendő magyar egyetem ne részesüljön. Bizonyos esetekben a konzorciális működtetés lehetősége is megoldást jelentene.

Tanulságosnak tartjuk azoknak a törvényszerűségeknek az áttekintését is, melyek alapján kikövetkeztethető, hogy a magyar felsőoktatás fejlesztésének ellenségei a küzdelem egyes szakaszaiban milyen eszközökhöz nyúlnak.

1. A célok megkérdőjelezése

Ez a szakasz magyar vonatkozásban 1995-től 2005. október 17.-ig tartott, de a román politikai és akadémiai vezetés részéről mind a mai napig tart. Ebben a szakaszban "szalonképes" nyíltan hangoztatni a magyar struktúrák káros és felesleges voltát. 1996-ban magyar oktatók egy szűk csoportja vetette föl hogy jobb a multikulturalizmus mint a magyar egyetem ("boldog, boldogtalan magyar egyetemet akar"). Ez a diverzió sikeres volt, meg tudták akadályozni a magyar karok létrehozását. 2004-ben egy internetes fórum is

nyílt "Kell nekünk ez egyáltalán? Magyar karok a Babes-Bolyai Egyetemen?" címmel. 2005 tavaszán az egyik frissen megválasztott rektorhelyettes nyilatkozatában a következőket találjuk: "Arra a kérdésre, hogy a magyar karok kialakítását el lehetne-e kezdeni, amennyiben a román kormány kiadja a szükséges kormányrendeletet, elmondta: - Attól tartok: ha a minisztérium meghoz egy ilyen döntést, olyan problémát hoz létre a maga számára, amit legtöbb egy éven belül újra kezelnie kell visszavonás vagy érvénytelenítés formájában." Az ellenfél durva fordításoktól, légbőlkapott állításoktól sem riad vissza (Nicolae Bocsan rektor nyilatkozataiban többször is szerepel hogy a BBTE biztosítja a legteljesebb kisebbségi jogokat az egész európai kisebbségi felsőoktatásban). A nyilatkozatok szinte minden esetben burkolt fenyegetéseket is tartalmaznak (például azt, hogy ha felemeljük a szavunkat, még azokat a jogokat is elveszíthetjük, melyekkel pillanatnyilag rendelkezünk).

Erre a szakaszra a küzdelem vezéregyéniségeinek eltávolítása, megfélemlítése, illetve ellehetetlenítése jellemző. Eközben a BBTE vezetőségének legtöbb tagja a többszörös funkcióhalmozás révén több éve törvénysértést követ el.

2. Az eszközök és az időzítés megkérdőjelezése

Ez a szakasz magyar vonatkozásban 2005 október 17-én kezdődött, és most van megszűnőben. Az október 17.-iki tüntetések sikere, a sajtó támogató hangneme és az addig latens ellenállás nyílt formában való megjelenése után már egyre kevésbé lehetett sikeresen érvelni a magyar felsőoktatási struktúrák létrehozása ellen. Erre legfennebb tudományos konferenciák örve alatt, burkolt formában maradt lehetőség. Az ellenzők vagy elhallgattak, vagy álláspontot változtattak azt hangsúlyozva, hogy mindig is egyetértettek a karok létrehozásával, de mégiscsak megengedhetetlenek azok a módszerek amiket ezek a mai fiatalok használnak (idézet Salat Levente rektorhelyettesnek "Az erdélyi magyar felsőoktatás az EU-csatlakozás perspektívájában" konferencián elhangzott beszédéből: a céljaink közösek (...) de a 2004-es állóháború gerillaháborúvá alakult; idézet egy magyar professzornak a karok létrehozását sürgető beadvánnyal kapcsolatos körleveléből: "Egy olyan dokumentumon való munkálkodásról van szó, amely, tapasztalataim szerint, jelen formájában nem jelent lényeges előrelépést az eddigi próbálkozásokhoz képest "). Fontos megjegyezni azt is, hogy az érintett 179 magyar oktatók közül a 28 tartózkodó/nem szavazó mellett mindössze ketten szavaztak a BBTE jelenlegi szerkezetének megőrzése mellett, és e két oktató közül az egyik épp Nagy László, a BBTE rektorhelyettese volt.

Sokan a párbeszéd, illetve a szakmai előkészítés hiányára hivatkoztak, de nem tisztelték meg jelenlétükkel az e célból rendezett fórumokat, és válasz nélkül hagyták a dialógus, illetve a szakmai egyeztetések érdekében végzendő munkában való részvételre szóló fölkérést.

Ebben a szakaszban a támogatók, szimpatizánsok megfélemlítése, a vezéregyéniségek elszigetelése az ellenfél kedvelt stratégiája. Gyakran hangoztatják azt is, hogy a tiltakozó akciók szándékosan úgy voltak időzítve, hogy megtorpedózzák azokat a már szinte-szinte megvalósult elképzeléseket, melyek az összes gondot megoldották volna.

3. A döntések kisiklatása

Ha már nyilvánvalóvá vált hogy nem ússzák meg a magyar félnek adandó engedmények nélkül, igyekeznek ezeket szimbolikus méretűvé csökkenteni, és elhitetni a közvéleménnyel hogy ez jóval több annál mint amiért küzdöttek. Ez a szakasz most van születőben (idézet Salat Levente rektorhelyettesnek a Transindex hírportálon megjelent nagyinterjújából: " nem tartom lehetetlennek, hogy nagyon merész ötletek is napirendre kerüljenek, amelyek akár túlmenjenek azokon az elképzeléseken, amelyekre a BKB kezdeményezte aláírásgyűjtés vonatkozott").

Ebben a szakaszban az ellenfél megpróbálja megkérdőjelezni a kezdeményezők legitimitását, és arra törekszik hogy könnyen befolyásolható magyar oktatókkal folytassa le a kulcsfontosságú tárgyalásokat. A

tárgyalások során attól sem riad vissza, hogy az egyik nap tett engedményeket másnap mondvacsinált ürüggyel visszavonja.

4. A kicsikart eredmények megvalósítási folyamatának gáncsolása

Erre a szakaszra csak a jövőben fog sor kerülni, a magyar karok/magyar egyetem létrehozása után. Az ellenfél megpróbálja lehetetlen helyzetbe hozni az új magyar struktúrákat, például az anyagi támogatás megfelelő módon kimagyarózott csökkentésével. Általánosan alkalmazott módszer hogy az új struktúrák vezetői ellen hangolják azok személyzetét. Ez a taktika megfelelő körültekintéssel kivédhető.

Míndeze után arra a gyakran elhangzó kérdésre, hogy a román politikai és akadémiai vezetés miért hátráltatja az erdélyi magyar felsőoktatás fejlesztését, egyetlen válasz adható. A román politikai elit kiemelt célja az erdélyi magyarság fölszámolása, és az asszimilációs folyamatnak útjában áll minden olyan intézmény, amelyben a magyarság döntéshozási joggal, és jelentős pénzüsszegek felhasználásának jogával rendelkezik, legyen az egyetemi kar vagy területi autonómia. Egy egyetem ugyanis több pusztán oktatási intézménynél. Szellemi műhely, amely nagymértékben hozzájárul az őt fenntartó közösség anyagi és szellemi gyarapodásához.

A Bolyai Egyetem újraindítását megakadályozni nem, legfennebb csak késleltetni lehet. Akik ezt késleltetik akár magyar, akár román részről, a történelem sötét figuráiként fognak megmaradni az utókor emlékezetében. Emberi és kisebbségi jogainkért folytatott harcunkat a jövőben folytatni, fokozni kívánjuk. Amennyiben pozitív elbírálást nyernek kéréseink, Románia egy stabilitást és megoldásokat nyújtó országgént válhat az Unió tagjává, ellenkező esetben számos nyitott problémát fog magával hurcolni.